



Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
ГжЗ 249/24
29.5.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судије Сање Агатоновић, председника већа и судија Весне Секулић и Данице Косовац, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Владимир Пудар, адвокат из Новог Сада, Кеј жртва рације 8/5, против туженог "Alo media system" d.o.o. Beograd, са седиштем у Београду, Косовска 26/III, чији је пуномоћник Игор Исаиловић, адвокат из Београда, Македонска 44, ради накнаде штете, одлучујући о жалби туженог изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду ПЗ 24/20 од 7.2.2024. године, у седници већа одржаној дана 29.5.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба туженог и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Вишег суда у Београду ПЗ 24/20 од 7.2.2024. године, у првом и трећем ставу изреке.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду ПЗ 24/20 од 7.2.2024. године, првим ставом изреке усвојен је тужбени захтев, па је обавезан тужени да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне због повреде права личности – претпоставке невиности и права на приватност исплати износ од 80.000,00 динара са законском затезном каматом од дана пресуђења 7.2.2024. године до коначне исплате. Другим ставом изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тражио да се обавезе тужени да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због повреде части и угледа, слободе и права личности исплати износ преко досуђеног до траженог износа од 150.000,00 динара са законском затезном каматом од дана пресуђења 7.2.2024. године до исплате. Трећим ставом изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 147.830,00 динара са законском затезном каматом од дана наступања услова за извршење до исплате. Четвртим ставом изреке, тужилац је ослобођен обавезе плаћања судских такси.

Благовремено изјављеном жалбом тужени је побијао првостепену пресуду из свих разлога прописаних одредбом чланом 373 став 1 Закона о парничном поступку

(“Службени гласник РС”, бр. 72/11....18/20) у првом и трећем ставу изреке

Испитујући правилност првостепене пресуде у побијаном делу, сагласно овлашћењима предвиђених чланом 386 Закона о парничном поступку, Апелациони суд у Београду је оценио да жалба туженог није основана.

У поступку пред првостепеним судом нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку, на које другостепени суд пази по службеној дужности, а изрека првостепене пресуде у потврђујућем делу је јасна и у њеном образложењу су дати потпуни разлози о битним чињеницама, који су сагласни са изведеним доказима, тако да се она неосновано побија и указивањем на битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 Закона о парничном поступку.

Према утврђеном чињеничном стању, у електронском издању интернет портала “Аlo rs.” чији је издавач тужени, дана ... године, објављен је текст под нословом: “Ово је монструозни убица из ...! Ударао ... све док га није убио! Пукао му је филм када му је ... рекла нешто о ...!” испод наслова је текст: “... га коштало главе?! АА (29) из ..., ухапшен је због сумње да је ... убио ... Како сазнајемо, до трагедије је дошло пошто се АА претходно пожалила ..., која је тврдила да ју је .. пипкао и досађивао јој! Трагедија се догодила ... увече у ..., у породичној кући АА. Убрзо је ухапшен мештанин, АА, за кога се сумња да је након жестоке свађе узео ... и ударио у главу ..., који је од задобијених повреда преминуо. АА је у кући живео сам, а према речима мештана био је домаћин и веома ... за своје године. Утврђује се због чега је младић насрнуо на ..., а како сазнајемо трагедија се догодила због ... – ... је заиста био домаћин, имао је имање и био је вредан. Био је доста ... и добро се држао. Међутим, његово понашање је довело до тога да падне крв у ... Иако је могао да буде ..., он је према њој дуже време био навалентан. Она је радила код њега и често му је помагала ..., међутим он је то злоупотребљавао. – Радио је... – Несрећни ... сахрањен је два дана након убиства. - Сахрањен је у ... на локалном гробњу у ... Сви смо шокирани, јер ... је заиста мирно и овако нешто не памтимо. ... је био домаћин. Орезивао је воће и поврће, ... – каже један од комшија. Штипкао је ..., додиривао је по телу, говорио јој је разне неприкладне речи и константно јој се набацивао предлажући јој да буду интимни – каже извор “Аlo!” близак истражи и додаје: - Жени је прекипело и након дужег размишљања је одлучила да све исприча је иначе мало незгодан, воли и да попије, тако да је оно што му је испричала ... изазвало његов бес. Отишао је код ... да расправе то што имају, међутим настала је жучна расправа. После дуже свађе то је прерасло у озбиљан сукоб, да би ... у једном тренутку узео ... и из све снаге ударио ... у главу. ... је задобио тешке телесне повреде због чега је убрзо преминуо. Није познато да ли је ... покушао да насрне на осумљиченог – тврди наш саговорник. Како сазнајемо од мештана, ... и... потичу из сиромашне породице због чега су били принуђени да по цео дан раде. - ... је, иако је често био агресиван и лак на чашици, много радио и борио се кроз живот. Као и ... која је радила и помагала по селу како би зарадила који динар. ... је иначе живео сам јер му је супруга давно преминула, а ћерка му је .. - каже један од комшија ... Полиција утврђује околности трагедије, а осумљиченом је после хапшења одређено задржавање од 48 сати. Уз текст је објављена фотографија на којој су тужилац и ..

Пресудом Вишег суда у Зрењанину К 3/21 од 11.3.2021. године окривљени АА - тужилац, оглашен је кривим за извршено кривично дело убиство из члана 113 Кривичног законика РС, а пресуда је постала правноснажна дана 8.7.2021. године.

Према исказу тужиоца, саслушаног у својству парничне странке, лишен је слободе дана ... године, а тужени је у спорном тексту писао да је извршио кривично дело убиство и пре него што је за исто осуђен. Тужиочева мајка и родбина које има доста, прочитали су спорни текст да је тужилац свирепи убица и мајка га је питала да ли зна шта се пише о њему на шта је он одговорио да не зна, јер је већ тада био у притвору. Када је сазнао за новинске објаве осећао се лоше и није био при себи пар дана али је избегавао да пије лекове за смирење. Није добро спавао, трудио се да то заборави, али му није успевало.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је у складу са члановима 5, 9, 73, 79, 80 став 1 и 4, 82 став 1, 112, 114 и члана 117 тачка 1 Закона о јавном информисању и медијима, закључио да издавач медија, главни и одговорни уредник дневних новина и новинар који су запослени код туженог издавача нису уложили потребан степен пажње примерен околностима ради провере истинитости информација које су објавили о тужиоцу у спорном тексту, означивши у самом наслову тужиоца кае када се повежу са самим текстом и објављеном фотографијом, карактеришу тужиоца као учиниоца кривичног дела убиства, који је ухапшен због сумње да је жарачем убио старца, а након што је сазнао да је исти био навалентан према његовој жени, те како се услед свега наведеног у спорном тексту, по оцени првостепеног суда, вређа претпоставка невиности тужиоца, јер се исти, пре него што је правноснажном пресудом осуђен за одређено кривично дело, у јавности већ предствала као учинилац истог, те како тужени није поступао са дужном новинарском пажњом што је био дужан и како су спорне информације лезионо способне, првостепени суд је оценио да су у конкретном случају објављивањем предметног текста повређена права личности тужиоца, конкретно право на претпоставку невиности тужиоца. Такође, објављивањем без сагласности тужиоца незамагљене фотографије из приватног живота тужиоца, на којој су тужилац и ..., у потпуности исте чини препознатљивим, те се тиме задире у приватност тужиоца, чиме је тужиоцу, по оцени првостепеног суда, проузрокована нематеријална штета која се огледа у повреди права на приватност. Првостепени суд је ценио наводе туженог да у конкретном случају није било потребе за сагласношћу тужиоца за објављивање предметне фотографије у смислу члана 82 став 2 тачка 3 Закона о јавном информисању и медијима, али је закључио да интерес јавности да се упозна са информацијама односно записом не претеже у односу на интерес да се спречи објављивање односно првостепени суд је оценио да предност треба дати личности тужиоца имајући у виду да је за јавност било довољно да сазна да се догађај одиграо, али није било неопходно да се јавност прикаже лик тужиоца, јер је то довело до негативних последица по истог. Првостепени суд је закључио да би интерес јавности био задовољен извештавањем без објављивања фотографије тужиоца који није јавна личност нити се до тада у јавности појављивао, при чему објављена фотографија није у вези са предметним догађајем, већ је реч о фотографији на којој се налази тужилац са ...

Код одмеравања висине правичне новчане накнаде нематеријалне штете првостепени суд је, примењујући критеријуме из члана 200 Закона о облигационим односима у вези са чланом 232 Закона о парничном поступку пошао од значаја објављених информација за тужиоца, водећи рачуна о значају повређеног добра и циљу коме накнада служи, ценећи околност да је тужилац био под великом стресом због спорног текста који је објављен, осећао се ужасно, понижено, средина га је другачије гледала, а пре самог објављивања текста нико га није контактирао при чему је првостепени суд имао у виду да тужилац није тражио објављивање демантија да умањи штету објављивањем одговора на информацију, па с обзиром на интензитет душевног бола тужиоца насталог као последица повреде права на претпоставку невиности тужиоца објављивањем спорних информација оценио је да износ од 40.000,00 динара представља адекватну новчану сатисфакцију за претпрплјене душевне болове тужиоца, док износ од још 40.000,00 динара представља накнаду која припада тужиоцу на име нематеријалне штете због повреде права на приватност тужиоца, те је тужиоцу досудио накнаду нематеријалне штете у укупном износу од 80.000,00 динара са законском затезном каматом од дана пресуђења 7.2.2024. године до исплате рачунајући да је дан пресуђења дан доспелости у складу са одредбом члана 277 Закона о облигационим односима и члана 2 Закона о затезној камати. Преко досуђеног, а до траженог износа од 150.000,00 динара са траженом законском затезном каматом, првостепени суд је одбио као неоснован тужбени захтев као превисоко постављен.

По оцени Апелационог суда, првостепени суд је на правилно и потпуно утврђено чињенично стање правилно применио материјално право, дајући за своју одлуку у потврђујућем делу јасне и довољне разлоге које у целости прихвата Апелациони суд и сходно члану 396 став 2 Закона о парничном поступку на исте упућује.

Право претпоставке невиности гарантовано је одредбама Устава Републике Србије, Закона о јавном информисању и медијима, а ово право гарантују и бројни међународни акти које је наша држава ратификовала и који штите права и слободе појединца. Право претпоставке невиности појединца повређено је ако је појединац проглашен учиниоцем кривичног дела пре него што је правноснажно осуђен за кривично дело. Медији имају право да објављују информације од интереса за јавност, али интерес јавности не лишава медије обавезе да се придржавају норми садржаних у одредбама Устава Републике Србије и Закона о јавном информисању и медијима, а посебно да се придржавају обавезе поштовања права претпоставке невиности појединца. У оквиру поштовања права претпоставке невиности појединца, медији су дужни да штите приватност и идентитет осумњиченог или учиниоца, чак и у случају признања кривице. Уколико медиј јавност извештава о учињеном кривичном делу, новинар мора да буде на опрезу да, у разговору с евентуалним сведоцима, не обелодани идентитет жртве, односно идентитет и право на претпоставку невиности осумњиченог, на шта између осталог упућује и Кодекс новинара Републике Србије. Новинар је дужан да поштује правило претпоставке невиности и не сме никога прогласити кривим до изрицања судске пресуде.

Одредбом члана 9 став 1 Закона о јавном информисању и медијима прописано је да су уредник и новинар дужни да с пажњом примереном околностима, пре објављивања информације која садржи податке о одређеној појави, догађају или личности провере њено порекло, истинитост и потпуност, а ставом 2 истог члана прописано је да су исти дужни да преузете информације, идеје и мишљења пренесу веродостојно и потпуно, а ако се информација преузима из другог медија да наведу и назив тог медија.

Право и дужност медија је да информише јавност о питањима (појавама, догађајима и личностима) о којима јавност има оправдан интерес да зна и то без обзира на начин на који су прибављене информације, сагласно одредби члана 5 став 1 Закона о јавном информисању и медијима, јер свако има право да истинито, потпуно и благовремено буде обавештен о питањима од јавног значаја, тако да је дужност средстава јавног обавештавања да то право поштују (члан 5 став 2 Закона о јавном информисању и медијима).

Право јавности да зна, односно да буде информисана није неограничено право, али се ограничења овог права могу пронаћи једино у закону. Због тога, одредбом члана 79 став 2 Закона о јавном информисању и медијима прописано је да је недопуштено објављивање информације којом се повређује част, углед или пијетет, односно лице приказује у лажном светлу, преписивањем особина из својства које оно нема, односно одрицањем особина или својства која има, ако интерес за објављивање информације не претеже над интересом заштите достојанства и права на аутентичност, а нарочито ако се тиме не доприноси јавној расправи о појави, догађају или личности на коју се информација односи.

Одредбом члана 34 став 3 Устава Републике Србије прописано је да се свако сматра невиним за кривично дело док се његова кривица не утврди правноснажном судском одлуком.

Одредбом члана 73 Закона о јавном информисању и медијима прописано је да се у циљу заштите људског достојанства, као и независности, угледа и непристрасности суда или другог надлежног органа, нико у медију не сме означити учиниоцем кажњивог дела, односно огласити кривим или одговорним пре правноснажности одлуке суда.

Одредбом члана 74 Закона о јавном информисању и медијима прописано је да информације из кривичног поступка који је у току могу се објавити ако су изнете на главном претресу или ако су прибављене или ако су могле бити добијене од органа јавне власти на основу закона којим се уређује приступ информацијама од јавног значаја.

Информација којом се крши претпоставка невиности представља информацију подобну да повреди једно од права загарантованих како Европском конвенцијом за заштиту људских права, тако и Уставом Републике Србије и Закоником о кривичном поступку (права да се свако ко је оптужен за кривично дело сматра невиним све док се не докаже његова кривица на основу закона), а за случај да је неистинита и

информација подобна да повреди част и углед лица на које се односи, у ком случају би због повреде права личности, части и угледа представљала основ за накнаду штете у виду претрпљених душевних болова, а у складу са члановима 112 и 115 Закона о јавном информисању и медијима.

Имајући у виду наведено, по оцени Апелационог суда, правилно је првостепени суд закључио да је објављивањем спорног текста тужилац приказан у негативном светлу као извршилац означеног кривичног дела пре правноснажно окончаног кривичног поступка и да исти садржи лезионо подобне информације да тужиоцу нанесе душевни бол због повреде претпоставке невиности.

Правилно је првостепени суд на основу правилно и потпуно утврђеног чињеничног стања - на основу садржине наслова и спорног текста закључио да је тужилац стављен у изузетно негативну инкриминишућу конотацију као извршилац означеног кривичног дела убиства пре правноснажног окончања кривичног поступка, те да је повређена претпоставка невиности тужиоца. Имајући у виду да је забрана повреде претпоставке невиности прописана у циљу заштите људског достојанства које обухвата част, углед односно пијетет одређеног лица, правилно је првостепени суд закључио да је тужени у обавези да тужиоцу накнади нематеријалну штету због повреде претпоставке невиности објављивањем спорног текста.

Без утицаја је жалбено указивање да је тужени поступио с дужном пажњом и да првостепени суд није утврдио да ли је због објављивања спорних информација у вези са извршеним кривичним делом тужилац претрпео душевни бол.

Код повреде права на претпоставку невиности као једног од права личности, довољан је сам настанак повреде права личности, па није потребна претпоставка штете настале постојањем душевног бола, а осим тога, тужилац је у свом исказу навео да се због објављених информација осећао лоше. Гаранција права на заштиту претпоставке невиности садржана је и у члану 34 Устава Републике Србије. Чињенице које дефинишу претпоставку невиности опредељене су садржином права лица на које се она односи и конкретизоване су одредбом члана 73 Закона о јавном информисању и медијима, а тужилац је у конкретном случају означен као учинилац кривичног дела убиства пре правноснажно окончаног поступка, па је правилно првостепени суд закључио да је тужиоцу повређена претпоставка невиности и истом досудио правичну новчану накнаду примерену околностима конкретног случаја. У конкретном случају изостала дужна новинарска пажња у складу и са етичким кодексом новинарске професије. Новинарска пажња, у конкретном случају, није била адекватна, јер тужени нису проверили допуштеност објављених информација, услед чега је тужилац означен као лице које је извршило кривично дело убиства, те је истом на тај начин повређена претпоставка невиности пошто у моменту објављивања спорних информација кривични поступак против тужиоца није био окончан, па тужиоцу припада право на накнаду нематеријалне штете, јер је у конкретном случају прекорачена слобода медија и омогућено да се у јавности износе информације са увредљивим садржајем

Без утицаја је жалбено указивање на погрешну примену материјалног права у

погледу повреде права на приватност објављивањем предметне фотографије, јер је првостепени суд правилно закључио да није постојао оправдан интерес јавности да се објави предметна фотографија тужиоца, пошто је тужилац заштићен претпоставком невиности и постоји могућност да ухапшено лице није криво.

Одредбом члана 80 Закона о јавном информисању и медијима пружена је законска заштита приватном животу и личним записима личности, тако што је изречена општа забрана објављивања информација из приватног живота без пристанка лица чијег се приватног живота информација тиче, односно лица чије речи, односно лик информација садржи, ако се при објављивању може закључити које је то лице. Информације и записи из приватног живота не могу се објавити без пристанка онога на кога се односе, ако би објављивањем било повређено његово право на приватност или које друго право. Пристанак дат за једно објављивање, за одређени начин објављивања, односно за објављивање у одређеном циљу не сматра се пристанком за поновљено објављивање, за објављивање на други начин, односно за објављивање за друге циљеве. (члан 80 став 1, 4 и 5 Закона о јавном информисању и медијима). Одредбом члана 82 Закона о јавном информисању и медијима прописано је да се информација из приватног живота, односно лични запис може изузетно објавити без пристанка лица на које се информација односи ако у конкретном случају интерес јавности да се упозна са информацијом, односно записом претеже у односу на интерес да се спречи објављивање. Закон у ставу 2 овог члана прописује ситуације у којима се сматра да интерес јавности претеже у односу на интерес да се спречи објављивање информација из приватног живота наводећи у тачки 3, између осталог, да је то случај нарочито ако је лице својим јавним изјавама, односно понашањем у приватном, породичном или професионалном животу привукло пажњу јавности и на тај начин дало повода за објављивање информације, односно записа.

Приватан живот представља приватну сферу и шири концепт од права на приватност и право човека да живи како жели, заштићен од јавности. Свако лице као титулар тог права има овлашћење да допусти појединцима или јавности да имају непосредан увид и сазнање о његовом животу, уколико претходно не постоји правом признати интерес јавности да буде упозната са његовом приватношћу, када му је то право ограничено. Право на приватан живот и приватност гарантовано је чланом 8 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода као дела нашег уставног и правног поретка (члан 18 и члан 194 Устава Републике Србије). Заштита приватности и идентитета подразумева не само заштиту имена (означавање осумњиченог иницијалима), већ и заштиту других података који би могли да упуте на његов идентитет - фотографија, адреса, опис изгледа, брачно стање, социјални статус, припадност некој групи, имена суседа, рођака и пријатеља. За накнаду нематеријалне штете услед повреде права на приватност довољно је да је објављена фотографија без пристанка лица чији лик садржи, а сама фотографија не мора бити увредљива.

Како је уз спорни текст објављена фотографија тужиоца из приватног живота у друштву са супругом и по оцени другостепеног суда повређено је право на приватност тужиоца који је учињен препознатљив јавности, а да то не оправдавају разлози из одредбе члана 82 Закона о јавном информисању и медијима.

Супротно жалбеним наводима правилно је првостепени суд, ценећи критеријуме из одредбе члана 200 Закона о облигационим односима у вези са чланом 232 Закона о парничном поступку одмерио висину правичне новчане накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због повреде права на претпоставку невиности и права на приватан живот у износима адекватним претрпљеној штети насталој објављивањем информација којима се вређа претпоставка невиности, као и објављивањем фотографије тужиоца без његове сагласности, чиме је повређено право на приватност тужиоца. Првостепени суд је имао у виду све околности конкретног случаја, интензитет напада на тужиочево добро и средство којим је учињено, као и субјективне последице, при чему новчана накнада представља сатисфакцију за претрпљену штету. Досуђени износи накнаде нематеријалне штете и по оцени Апелационог суда представљају правичну новчану накнаду за штету коју је тужилац претрпео и истом се супротно жалбеним наводима туженог не погодује тежњама неспојивим са њеном природом и друштвеном сврхом, већ је напротив иста сходно члану 200 став 2 Закона о облигационим односима одмерена у складу са значајем повређеног добра и циљу коме служи накнада нематеријалне штете.

Приликом доношења одлуке Апелациони суд је имао у виду и остале жалбене наводе, али их посебно не образлаже, јер нису од утицаја на могућност другачијег пресуђења.

Правилно је првостепени суд у складу са члановима 150, 153, 154 и 163 Закона о парничном поступку одлучио о трошковима поступка чију је висину определио у складу са успехом тужиоца у спору, сразмерно висини усвојеног дела захтева и трошкове досудио у складу са одредбама Адвокатске тарифе важеће на дан пресуђења са законском затезном каматом у складу са члановима 277 и 324 Закона о облигационим односима од извршности до исплате.

На основу изложеног применом одредбе члана 390 у вези са чланом 387 став 1 тачка 2 и применом члана 401 тачка 2 Закона о парничном поступку одлучено је као у изреци ове пресуде.

Председник већа-судија
Сања Агатоновић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић